T086 TKL 4 (37) Luận Thích Phật Mẫu Bát Nhã Ba La Mật Đa Viên Tập Yếu Nghĩa Q4

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 643

LUAÄN THÍCH PHAÄT MAÃU BAÙT-NHAÕ BA-LA-MAÄT- ÑA VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA

QUYEÅN 4

Laïi nöõa, trong ñoù, ñöùc Theá Toân coøn chæ baøy chaùnh lyù. Nhö Tuïng kia noùi: Nhö lyù noùi taùnh tònh, Cuõng vaäy, chaúng theå ñöôïc Taùnh, khoâng taùnh traùi nhau, Caùc thöù taùnh ñònh thaáy. Ñaây noùi "Nhö lyù" v.v... laø tuøy theo caùc phaân bieät nhieãm oâ, duøng trí ñeå ñoái trò caùc thöù taùn loaïn. Theá neân, Nhö lyù noùi, töùc laø ñöùc Theá Toân chính thöùc noùi phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña naøy. Tuïng noùi: "Taùnh tònh", töùc laø töï taùnh ñuùng nhö lyù, noù thanh tònh saùng suoát, maø coù khaû naêng ñoái trò vôùi nhöõng caùi khoâng trong saïch vaø caùc thöù phaân bieät taùn loaïn. Tuïng noùi: "Cuõng vaäy", töùc caùc nghóa tuï taäp nhoùm hoïp. Ñoù laø moät taùnh hay nhieàu taùnh, coù tuï taäp nhoùm hoïp thì suy löôøng ñeàu chaúng theå ñöôïc. Noùi nhö lyù töùc nghóa Nhö löôïng (suy löôøng nhö lyù). Theå noù laø trí khoâng hai, quyeát ñònh ñöôïc duøng ñeå ñoái trò. - Hoûi: Ñaây laø suy löôøng gì maø chaúng theå naém baét ñöôïc? Ñaùp: Ñaây laø noùi ñeán "tyû löôïng" chaúng theå ñöôïc, cho neân, moïi töï thoï nhaän hieän coù, khoâng phaûi choå taêng theâm cuûa töôùng khaùc. Nhö töï nhaän caùc nieàm vui v.v... Neáu duøng ngoân luaän neâu ñaët ra, thì töï taùnh coù ñöôïc seõ traùi nghòch vôùi trí nhö thaät. Vì töôùng khaùc coù laøm taêng theâm söï thoï nhaän cuûa chính mình thì khoâng thaønh löôïng ñoái trò. Trong ñaây khoâng phaûi laø moät taùnh, nhieàu taùnh khaùc nhau cuûa töôgn1 ñöôïc bieát nhö xanh, vaøng v.v... maø coù phaân bieät. Theá neân quyeát ñònh phaûi quaùn saùt moïi thaønh töïu thoï nhaän cuûa chính mình ñaõ hieän haønh tình caûm saàu, thöông khoâng phaûi laø töø ngoaøi cöûa, maø taùnh chieáu hieän ra, khoâng bò töôùng khaùc maø coù taêng theâm ñoäng

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 644

loaïn. Vì sao theá? Vì ñoái vôùi Thaéng nghóa ñeá thì heát thaûy caùc töôùng xanh, vaøng v.v... ñeàu laø taùnh khoâng thaät. Chæ coù trí nhö thaät môùi hieåu bieát ñöôïc ñaây laø khoâng coù loãi laàm. Neáu ñoái vôùi caùc vieäc beân ngoaøi ngöôøi aáy ñaõ thoï nhaän roài, ñem nghóa ñoù neâu ñaët ra thì khoâng ñuùng lyù. Vaäy laø coù loãi maø khoâng thaønh töïu thuoäc veà thaáy quyeát ñònh. Vì sao theá? Vì caùc söï vui buoàn v.v... nhaän ñöôïc töø beân ngoaøi vaøo noù khoâng coù baûn taùnh, cuõng chaúng phaûi coù choã naøo khaùc, coù theå theo doõi ñeå tìm bieát töï taùnh ñoù. Nhaän laáy nhöõng nieàm vui ôû ñaây laø nhaän laáy töï taùnh cuûa nieàm vui aáy, chöù chaúng phaûi laø nhaän töôùng cuûa chuùng. Nhöõng ñieàu noùi ôû ñaây laø lìa trí tueä boû hai töôùng naêng thuû (chuû theå chaáp giöõ) vaø sôû thuû (ñoái töôïng ñöôïc chaáp giöõ), chöù chaúng phaûi rieâng coù thoï nhaän khaùc. Hoûi: Neáu nay chaúng coù naêng thuû, sôû thuû ñeå nhaän thöùc thì laøm sao sau naøy, laïi coù ñöôïc taùnh cuûa Thöùc aáy? Ñaùp: ÔÛ ñaây, chæ laø lìa boû töôùng cuûa naêng thuû, sôû thuû, coøn caùi töôùng cuûa thöùc sau naøy, tuy coù nhöng chaúng phaûi ngöõ ngoân, bieåu thò, caùi taùnh cuûa töôùng coù kia laø chaân thaät, bieåu thò nhö lyù maø hoøa hôïp. Theá neân ôû ñaây noùi: Taát caû thöùc aáy nhö trí tyû löôïng maø khoâng phaûi trong ñaây hoøa hôïp ñöôïc thaønh. Vì sao duøng töôùng cuûa khoâng hai, chaúng phaûi töôùng coù hai laõnh nhaän ñaõ hieän haønh ? Neáu coù hai töôùng thì söï suy löôøng ñoù chaúng thaønh, vì hai töôùng aáy bò “ñoái ngaïi”. Cuõng nhö vieäc cho laø ruøa coù loâng, thoû coù söøng, haù chaúng phaûi laø loãi laàm ö? Vì sao chaúng phaûi vôùi moät tieáng “chuû theå” noùi laø coù töôùng trí ? Vì noù quyeát ñònh laø khoâng coù taùnh. Tuy nhieân, do Thöùc coù ñoái ngaïi, ñoái vôùi töôùng cuûa caùc saéc xanh, vaøng v.v... töø ngoaøi ñeán, coù coù taùnh ñaûm nhaän coâng vieäc quaùn saùt caùc moät töôùng, nhieàu töôùng kia, chöù khoâng phaûi laø taâm chôn thaät, cuõng chaúng phaûi laø Thöùc lìa Thaéng nghóa ñeá maø coù caùi naém giöõ! Caùc nieàm vui buoàn aáy, laø voâ taùnh maø laïi chaáp giöõ vaøo töôùng trí, theå taùnh ñaõ coù vaø cho ñaáy laø naêng thuû, ñaáy laø sôû thuû. Do vaäy, noùi ñieàu ñoù laø khoâng coù töôùng cuûa naêng thuû. Vì theå vaø nghieäp hoã töông nhau ñeå quyeát ñònh taùnh cuûa caùi vui, neân chaúng phaûi laø töôùng cuûa trí. Ngay trong töï thoï maø noùi laø naêng thuû, thì cuõng khoâng coù töôùng cuûa trí ñeå coù theå quyeát ñònh giöõ laáy nieàm vui ñuùng lyù. Nhö theá, taùnh nhö choã sanh, töôùng cuûa trí aáy laø töø trong töï thoï chính thöùc an laäp nhö vaäy. Nhö nhöõng gì ñaõ noùi, laø phaûi lìa taùnh nôi naêng thuû, sôû thuû. ÔÛ ñaây noùi khoâng hai töùc laø töôùng cuûa trí, moïi töï thoï laø hieän löôïng thaønh töïu, chaúng phaûi taát caû chôn thaät hieån thò hoøa hôïp. Neáu laïi chaáp quyeát ñònh taùnh khoâng coù phaàn vò kia thì töùc laø trong töôùng trí khoâng hai coù choå loaïn ñoäng, caùc chuûng töû seõ tuøy theo ñoù maø sinh, chöù khoâng tuøy theo

töôùng cuûa trí, vì khoâng hai ñoái hieän nôi sanh. Coøn neáu chaáp quyeát ñònh töôùng khoâng hai, thì ôû trong aáy, laïi trôû thaønh chaáp tröôùc phaân bieät, chaúng phaûi laø trí töôùng aáy cuøng ôû trong phaùp maø ñöôïc thaønh töïu. Theá neân, heát

thaûy nghóa coù ñöôïc ôû ñaây ñeàu thaønh cheâ bai. Neân bieát, taùnh Theá tuïc vaø Thaéng nghóa, quyeát ñònh laø nghóa “Khoâng coù gì” nhö theá. Trong ñaây ñeå laøm saùng toû nghóa ñoù, nhö Phaät ñaõ noùi: Trí töùc laø Minh (saùng suoát), coøn theá tuïc töùc laø Voâ minh, ñen toái. Neáu xeùt treân bình dieän bieát nhö thaät, thì trí minh hay trí voâ minh, moïi khaùc nhau veà chuûng loaïi cuõng khoâng heà coù gì sinh. Theá neân, caùc trí ñeàu laø nhö thaät, khoâng coù töôùng ñieân ñaûo. Töùc töôùng cuûa trí saùng duøng ñeå ñoái trò, nhaát ñònh phaûi bieát. Neáu trong Thaéng nghóa ñeá ñoù, nhaát ñònh khoâng coù töï taùnh, thì nhö maây bay nôi hö khoâng, chaúng phaûi laø ñoái trò, vì noù coù ñöôïc söï ñoái trò nhö lyù, thì moïi vaän haønh chaân thaät seõ ñöôïc töông öng. Ví nhö töï taùnh noùng thì duøng vaät laïnh ñoái trò, ñaáy chaúng phaûi laø thaät nghóa. Vieäc chæ ra voâ minh cuõng nhö theá. Laáy nghóa nhö thaät maø noùi, trong caùi nhaân cuûa töï taùnh nôi trí khoâng hai seõ coù raát nhieàu thöù. Neáu ôû ñaây nhaát ñònh cho töôùng theá tuïc laø coù taùnh, thì ñieàu ñoù khoâng theå noùi, vì ôû trong moïi vieäc laøm, ñeàu coù hai töôùng, maø thaät trí thì khoâng hai. - Hoûi: Nhö tröôùc ñaõ noùi: Trí töùc laø Minh, theá tuïc töùc laø Voâ minh, noùi nhö vaäy haù chaúng phaûi töï lôøi noù ñaõ traùi nhau? - Vì töï taùnh cuûa Minh, khaùc xa vôùi taùnh coù cuûa theá tuïc ? Ñaùp: Caùi töôùng khoâng hai cuûa Minh töùc laø taùnh cuûa Thaéng nghóa ñeá. Noùi nhö theá thì chaùnh lyù ñöôïc thaønh töïu, ñoù laø caùi muoán laõnh thoï cuûa theá tuïc. Tieân nhaân, Coå ñöùc xöa trong caùch noùi naøy cuõng coù nghóa khaùc, nhö caùc choã khaùc ñaõ noùi, ôû ñaây khoâng keå laï. Trong ñoù nhö phaàn chaùnh lyù tieáp sau. Tuïng noùi: “Taùnh, khoâng taùnh traùi heát thaûy”. Noùi ñaúng (v.v..) töùc laø nghóa bao goàm tuï hoïp, chaúng phaûi chæ nhö tröôùc ñaõ noùi chaùnh lyù. Trí lìa phaân bieät ñoái trò caùc taùn loaïn, ñaây laø taùnh vaø khoâng taùnh traùi nhau. Neân bieát, noù cuõng ñöôïc quyeát ñònh ñeå ñoái trò. Nghóa laø trí lìa phaân bieät töï taùnh voâ taùnh, nhö ñaõ coù caùc loaïi taùnh v.v... töùc laø ñoái trò. Phaûi bieát ôû ñaây hoaëc laø taùnh, laø töôùng thì nhôø Trí löïc ñeàu coù theå hieån baøy ñöôïc nghóa ñuùng. Nghóa laø theá naøo? Töùc laø trong Thaéng nghóa ñeá, khoâng heà coù caùc Saéc laø moät taùnh v.v. .. sinh ra, hoaëc laïi khoâng coù gì laø quyeát ñònh thaáy nhieàu loaïi taùnh. Noùi: “Ñònh” nghóa laø quyeát ñònh. Töùc laø moät taùnh quyeát ñònh, nhôø söùc saùng suoát, neân môùi noùi nhö theá. Vì sao ôû ñaây laïi noùi nhö vaäy? Cho neân Tuïng noùi: Noùi saéc, chæ laø teân,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 646

Chôn thaät khoâng töï taùnh, Phaân bieät töï taùnh aáy, Moïi nhaân lieàn phaûi ngaên. Noùi: “Chæ laø teân goïi” v.v... töùc laø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña aáy, ñöùc Theá Toân noùi Saéc naøy chæ laø teân goïi. Chæ laø teân goïi, töùc chæ coù yù töôûng, theá neân trong Thaéng nghóa ñeá chôn thaät, coù choã cho söï an laäp. Nhöng töôùng cuûa saéc uaån laø khoâng töï taùnh cuûa noù, laø khoâng, nghóa do nguyeân nhaân nhö theá, maø lieàn phaân bieät töï taùnh. Ñoái vôùi moïi phaân bieät ñaõ chaáp nhaän naøy cho laø töï taùnh cuûa quaû caûnh cuûa nhöõng taùnh kieân cöôøng v.v... Theá neân söï phaân bieät ñoù coù hieän töôïng gia taêng môùi khôûi leân phaân bieät töï

taùnh. Nhö vaäy, vì phaân bieät, chaáp nhaän laõnh thoï nhieàu thöù, cho neân ñeàu phaûi ngaên tröø". "Ngaên", töùc laø ngaên tröø, deïp boû. Nhö theá laø yù noùi: Ñeàu phaûi ngaên tröø deïp boû phaân bieät töï taùnh taùn loaïn. Ñaây laø trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña baûn maãu, vì caùc nghóa tröôùc maø ngaên tröø caùc loãi laàm. Cho neân, Tuïng noùi: Saéc vaø töï taùnh Saéc, "Khoâng" nhö tröôùc ñaõ noùi, Töï taùnh caâu töôùng kia, Phaân bieät, neân tröø boû. Noùi: "Nhö tröôùc ñaõ noùi" v.v... "Noùi" nghóa laø noùi naêng, nghóa laø nhö tröôùc ñaõ coù. Vaäy nhöõng ñieàu ñaõ noùi ñoù laø gì? Lôøi tuïng ñaàu coù noùi: Saéc vaø töï taùnh cuûa saéc laø khoâng. Noùi nhö vaäy laø ñeå ngaên tröø phaân bieät caâu töôùng (caû hai töôùng cuøng coù), töï taùnh. Chöõ Saéc noùi tröôùc, ñoù laø hai töôùng : Coäng töôùng vaø töï töôùng cuûa Saéc. Töï töôùng coäng töôùng naøy vaø töï taùnh cuûa saéc, taát caû ñeàu laø khoâng. Coøn ñoái vôùi caâu töôùng cuûa ñaïi chuûng v.v... trong ñoù daáy leân phaân bieät töôùng taêng theâm, neân söï phaân bieät töï taùnh vaø caâu töôùng caàn phaûi ñöôïc ñoái trò. Hoûi: ÔÛ ñaây, cuøng vôùi söï ngaên tröø thöù ba veà phaân bieät caâu töôùng thì haønh töôùng noù ra sao? Ñaùp: Tröôùc ñaây noùi phaân bieät caâu töôùng taùn loaïn laø noùi saéc vaø töï taùnh cuûa saéc, caû hai thöù ñeàu cuøng coù. Trong ñaây "ngaên tröø caâu töôùng" laø chæ ngaên töï töôùng vaø coäng töôùng cuûa saéc. Haønh töôùng ñoù theá naøo? Ñoù laø noùi töôùng cuûa taùnh kieân cöôøng v.v... khaùc nhau maø coù, laø noùi vì phaân bieät caâu töôùng trong ñaây, cho neân ñaây ngaên tröø. Ñaây khoâng phaûi chæ ngaên tröø söï phaân bieät ñoù thoâi, maø caùc phaân bieät taùn loaïn khaùc cuõng ngaên tröø nöõa. Laïi nöõa, Tuïng noùi: Chaúng sanh vaø chaúng dieät, Coù ñöôïc quaùn caùc phaùp, Phaät noùi neáu taùn khaùc,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 647

Do phaân bieät sai khaùc. Noùi: "Khoâng sanh" v.v... laø nhö trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, Ñöùc Theá Toân noùi: Quaùn caùc phaùp chaúng sinh, cuõng chaúng dieät; Neáu nhö coù an truù ôû taùn loaïn sai khaùc, thì ñoù laø do coù söï phaân bieät sai khaùc. Neáu thaáy saéc v.v... coù caùc töôùng sinh dieät sai khaùc, thì ñoù laø söï phaân bieät sai khaùc veà töï taùnh cuûa caùc saéc, ôû ñaây, vieäc ñoù caàn phaûi xa lìa. Töùc laø caàn phaûi xua tan söï phaân bieät sai khaùc taùn loaïn. Ñaây yù noùi nhö vaäy. Cuõng caàn phaûi xua tan nhöõng taùn loaïn sau. Cho neân, Tuïng noùi: Danh ngoân v.v... ñeàu giaû doái, Phaùp aáy, neáu phaân bieät , Tieáng vaø nghóa chaúng hôïp, Chaúng phaûi yù töï taùnh. Noùi giaû doái v.v... töùc trong giaùo nghóa cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña baûn maãu, ñaõ bieåu thò söï hoøa hôïp. Nghóa laø teân goïi giaû doái, töùc do töôûng phaân bieät maø noùi nhö ôû phaàn sau cuûa giaùo nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, baûn maãu ñaõ töøng hoøa hôïp phaân bieät ra töøng thöù töøng thöù phaùp nhö theá. Tieáng cuûa phaân bieät naøy voán coù ngöõ ngoân, phaùp, cuù, nghóa v.v... laø phaân bieät caâu töôùng. Theá neân, tieáng vaø nghóa hai thöù chaúng coù töï taùnh hoøa hôïp, vaø cuõng chaúng phaûi laø yù vui cao toät cuûa Theá Toân, cuõng khoâng phaûi laø yù vui cuûa keû khaùc, hoaëc phaân bieät kheùo leùo taïo ra. Vaû laïi ñoái vôùi nghóa ôû ngoaøi, maø chaáp tröôùc thì töùc laø nhöõng

keû phaøm ngu ñaõ laäp ra caùc loaïn ñoäng, caùc sôû haønh nhö theá, thaät ra chaúng coù moät chuùt nghóa naøo coù theå coù. Vì chaáp tröôùc nghóa ôû ngoaøi, khoâng phaûi nghóa cuûa ngöõ ñaõ an laäp, neân chæ baøy cho caùc keû phaøm ngu caùi cöûa cuûa loaïn ñoäng. ÔÛ ñaây laø ngaên tröø moïi sôû haønh tuøy chuyeån cuûa töôùng aáy, Töùc laø ñoái vôùi thanh (tieáng) vaø nghóa, thì khoâng coù moät chuùt gì coù theå coù ñöôïc. Vì nhö theá, gioáng nhö phaân bieät teân goïi, laø chaúng thaät coù. Neáu ñaõ ñoái vôùi söï töôùng ñaõ noùi gioáng nhö phaân bieät teân goïi, thì, thì töùc chaúng phaûi do yù vui thích noùi ra. Do nguyeân nhaân ñoù, neân taát caû trong ñaây (Baùt nhaõ...) nhö teân goïi, nhö töôûng phaân bieät hoøa hôïp maø chaúng thaät coù. Moïi söï töôùng Baùt nhaõ ñaõ noùi, khoâng phaûi do YÙ toái thöôïng thì thaéng vui thích cuûa ñöùc Theá Toân taïo ra. Vì sao theá? Vaø neáu phaân bieät nghóa nhö teân goïi töùc ôû danh nghóa coù choå taêng roäng, thì trong caùc söï ôû ngoaøi ñoù laø khoâng coù naêng thuyeát, sôû thuyeát thaät söï. Nhö vaäy laø ngaên tröø caùc phaân bieät taùn loaïn ôû nghóa nhö teân goïi. Hoûi: Nhöõng gì laø phaân bieät? Ñaùp: Töùc laø phaân bieät teân goïi thì teân goïi ñoù cuõng laïi chaúng theå neâu daãn theá neân tuïng noùi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 648

Phaät Boà-taùt cuõng theá, Ñoù chæ laø teân goïi, Phaân bieät, lìa thaät nghóa. Noùi : Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña v.v... aáy laø noùi teân goïi taùch rôøi nghóa. Nhö theá, thaät nghóa cuûa teân goïi laø coù phaân bieät töï taùnh. Vì laø ngoân thuyeát cuûa ñöùc Theá Toân neân ñaây phaûi ngaên chaáp. Noùi nhöõng gì? Tuïng noùi: “Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaät Boà-taùt cuõng theá”.Ñaây chæ coù caùi teân Baùt- nhaõ Ba-la-maät ña thoâi, coù choã naøo noùi töï taùnh coù thaät? AÁy laø do Nhö Lai noùi theá, ngay nhö trong tieáng cuûa teân goïi, cuõng khoâng coù töï taùnh. Trong ñaây voán bieåu thò rieâng bieät, veà teân cuûa Phaät vaø Boà-taùt, neân bieát, laø ñoái vôùi trí khoâng hai, khoâng phaûi ôû ñaây ngaên chaáp. Ñaây laø do nhaân gì? Theá neân Tuïng noùi: Ngaên tieáng-nghóa voán coù Ñaây chaúng ngaên tröø söï, Choå khaùc, cuõng bieát vaäy (nhö vaäy) Nghóa quyeát ñònh trong ngöõ. Noùi: “Voán coù v.v...” nghóa laø voán coù hai loaïi: tieáng vaø nghóa. Ñaây noùi ngaên tröø chaáp hai thöù naøy. Tuïng noùi: “Ñaây chaúng phaûi ngaên tröø söï”; nghóa laø, ñoái vôùi trí khoâng hai, thì khoâng ngaên tröø söï töôùng taùc duïng. Tuy nhieân taùnh cuûa voâ ngoân kia laø chaúng theå noùi ñöôïc. Hoûi: Nay ñaõ noùi nghóa naøy laø ñuùng chaùnh lyù, coøn caùc choã khaùc thì sao? Tuïng ñaõ töï ñaùp: “Choã khaùc cuõng bieát nhö theá. Nghóa laø, taát caû caùc ñieàu ñaõ noùi töø xöa, nghóa ñaõ quyeát ñònh nhö theá.“ Choã khaùc” nghóa laø trong caùc lôøi noùi khaùc. Cuõng bieát vaäy, töùc laø hieåu bieát nghóa ñaõ quyeát ñònh aáy. YÙ ôû ñaây laø trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña naøy, laø nhö thaät maø noùi caùc nghóa khoâng ñieân ñaûo, thaønh töïu. Chaân thaät, bieát roõ taùnh cuûa taát caû caùc teân goïi, thaät ra chaúng theå coù ñöôïc (baát khaû ñaéc). Vì nghóa cuûa ngöõ naøy maø thieát laäp chæ baøy ra. Laïi nöõa. Tuïng noùi: Ñuùng laø khoâng coù ñöôïc (voâ sôû ñaéc) Thaät bieát taát caû teân, Taùnh nhö nghóa laø theá, Chaúng ngaên tröø tieáng aáy. Noùi: “Khoâng coù ñöôïc”. Nghóa laø caùi taùnh cuûa

nhö nghóa khoâng coù gì caû, thì khoâng theå coù ñöôïc (baát khaû ñöôïc). Ñaây noùi "ñuùng" laø coù nghóa gì? Tuïng töi chæ: Taát caû teân. Hoûi: Ngöôøi naøo coù theå thaät bieát. Ñaùp: Nhaát Thieát Trí. "Thaät", laø nghóa chaúng ñieân ñaûo. Bieát, töùc laø hieåu bieát. Nghóa laø bieát ñöôïc phaùp chôn thaät.

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 649

Tuïng noùi: "Chaúng ngaên töø tieáng aáy". Nghóa laø hai thöù: Tieáng vaø nghóa, neáu noùi ñoù laø taùnh thaät nghóa thì khoâng heà coù ñöôïc. Vì lyù do ñoù, neân chaúng ngaên töø tieáng aáy. Nghóa laø tieáng do Vaên tueä ñaõ giöõ laáy, khoâng neân ngaên töø. Nhö theá, neân bieát yù thuø thaéng öa thích, xoùt thöông, ñaõ quyeát ñònh caùc vieäc laøm, thì khoâng coù chöôùng ngaïi ngaên trôû. Nhö vaäy, laø ngaên töø phaân bieät taùn loaïn ôû danh nhö nghóa. Nhö theá laø ñaõ trình baøy xong caùc nghóa vaø yù öa thích chaân thaät. Nhö thuaän theo coù baøi Tuïng cuûa Luaän raèng: Taát caû teân goïi xöa nay coù Moãi moãi caùc phaùp coù noùi gì Nhöng ñieàu ñaõ noùi chaúng thaät coù, Vì taát caû phaùp ñoàng phaùp taùnh, Heát thaûy teân goïi, danh taùnh khoâng, Teân coù theå goïi, khoâng heà coù. Maø taát caû phaùp voán khoâng teân, Laäp vì cöôõng goïi ñeå bieåu thò Taát caû chæ coù teân, neân bieát: Heát thaûy trong töôûng, möôïn an laäp Tuï hoïp thaønh teân, taùnh khaùc nhau, Neân bieát teân goïi, chaúng heà coù. Nhö Toân giaû Tu Boà Ñeà ñaõ hoûi: Trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, coù quyeát ñònh ngaên töø hai thöù: Tieáng noùi vaø nghóa lyù khoâng? Coù tuïng giaûi thích: Tu Boà Ñeà hai lìa, Tieáng vaø nghóa nhö theá, Boà-taùt chaúng coù teân, Ñaây noùi coù "ngaõ kieán". Noùi: Tu Boà Ñeà v.v... Laø noùi thaày Tu Boà Ñeà, ñaõ hieåu bieát hai thöù: Tieáng vaø nghóa, neân lìa boû söï an laäp cuûa noù. YÙ ôû ñaây laø: "Tieáng" laø tieáng cuûa ngöôøi noùi, coøn "nghóa" laø yù nghóa cuûa lôøi ñöôïc noùi ra. Vì sao goïi laø Boà-taùt chaúng coù teân? Laø vì teân cuûa Boà-taùt khoâng heà coù vaø chaúng thaáy ñöôïc. Thaày Tu Boà Ñeà ñaõ ôû trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, môùi noùi leân ñöôïc caùc ñieàu aáy. YÙ ôû ñaây laø: Phaûi quyeát ñònh phaân bieät hai thöù: Tieáng vaø nghóa, trong yù nieäm thuø thaéng öa thích laø lìa boû taùnh sai khaùc cuûa caùc tieáng noùi giaû doái. Trong ñoù quyeát ñònh lôøi noùi höôùng ñeán bieåu thò nghóa. Cho neân Tuïng noùi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 650

Ngöõ khoâng quyeát ñònh sinh, Chæ Baäc Trí tìm xeùt, Ñöôïc nghóa Hueä vi dieäu. Noùi: "Baùt-nhaõ Ba-la-maät v.v... thì "khoâng", töùc laø khoâng heà coù gì. Töùc laø trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, thì lôøi noùi hoøa hôïp aáy nhaát quyeát laø khoâng heà coù, khoâng coù choã noùi naêng, cuõng khoâng coù hí luaän... neân bieát nhö theá. Taát caû lôøi leõ trong caùc ñieàu ñaõ noùi, quyeát ñònh höôùng ñeán nghóa. Theá naøo laø höôùng ñeán nghóa ? Laø nhö caùc nghóa ñaõ noùi ôû tröôùc, noù duøng ñeå giaûi thích caùc phaùp moân. Tuïng noùi: "Chæ baäc trí tìm xeùt. Ñöôïc nghóa Hueä vi dieäu" "Tìm xeùt", töùc laø suy tìm, xem xeùt moät caùch tinh teá, kyõ

löôõng caùc nghóa ñoù. Töùc laø caû ba möôi hai phaåm, trong ñoù coù nhöõng tieáng naøo, ñeàu goàm nhöõng lôøi noùi nhaát ñònh chaéc chaén. Tuïng noùi: Trí ñoù töùc laø trí, cuûa nhöõng ngöôøi coù trí saùng suoát, coù theå hieåu bieát yù nghóa caùc lôøi noùi. “Hueä Vi dieäu”, töùc laø caùc trí thanh tònh vi dieäu roát raùo toät cuøng. Haønh töôùng cuûa noù theá naøo? Töùc laø trí naøy ôû trong moïi caûnh giôùi ñeàu khoâng chaáp tröôùc vaø khoâng bò hö hoaïi. Maø Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, naøy nhö trong aâm vang ñöôïc nghe nhaän thoâi. Ñeå bieåu thò nghóa naøy, Tuïng noùi: Neáu phaân bieät nghóa rieâng, Nghóa noái nhau neân tröø, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Lôøi ñoù nhö tieáng vang. Noùi veà nghóa noái tieáp nhau, töùc noùi ñeán caùc nghóa lyù, cuûa söï taïo taùc trong quaù khöù hay ôû hieän taïi. “Tröø khieån”, nghóa laø lìa boû, laø ñoái vôùi caùc nghóa nhö theá, phaûi lìa boû, ñöøng neân chaáp tröôùc. Vì sao theá? Vì trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, coù nhöõng ñieàu hoaëc thaáy, hoaëc nghe, ñeàu noùi ñoù chæ nhö laø tieáng vang. Hoaëc giaû cuõng nhö aùnh saùng cuûa vaøng ñoái vôùi caùc vaät chung quanh, chieáu ra nhieàu maøu saéc. Vì yù nghóa ñoù, neân coù nhöõng söï vieäc ñöôïc taïo ra noái tieáp nhau, töø quaù khöù hay hieän nay, maø ñaõ coù söï phaân bieät, coù söï chaáp tröôùc thì ñeàu phaûi töø boû. Do ñoù ñoái vôùi phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, taát caû nhöõng ñieàu ñaõ noùi ñeàu nhö laø tieáng vang caû. Ñaáy laø nghóa toùm löôïc. Vaø cuõng vì muoán trình baøy cho saùng toû nghóa naøy, neân coù tuïng: Heát thaûy giaùo phaùp chôù chaùn boû, Cuõng chaúng neân sanh taâm cheâ bai, Thaáy nhö thaät roài, truï chôn thaät,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 4 651

Vì chôn thaät ñoù maø noùi roõ. Nay ñaõ toùm taét caùc nghóa aáy vaø ñaõ trình baøy roõ raøng. Tuïng noùi: Toùm löôïc nghóa nhö theá, Choå nöông nhö Baùt-nhaõ v.v... Nhö theá nghóa xoay voøng, Laïi nöông vaøo nghóa rieâng. Noùi: “Toùm löôïc nhö theá v.v...” nghóa laø möôøi vaïn baøi tuïng Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, nay toùm löôïc taát caû nghóa lyù nhö theá, ñeàu nöông döïa vaøo phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña naøy maø lieân tuïc toùm löôïc, bao goàm caû ba möôi hai phaåm. Neân bieát nhö theá, sau naøy khoâng coøn choã naøo ñeå taêng theâm cho roäng ñöôïc nöõa. Tuïng noùi: “Nhö theá nghóa xoay voøng”. Nghóa laø ñoái vôùi nghóa lyù nhö theá, cöù moät möïc, nhieàu laàn suy ñi, xeùt laïi, thaät laø kyõ löôõng. Hoûi: Nghieân cöùu kyõ löôõng nhöõng nghóa gì? Tuïng ñaõ töï ñaùp: “Nöông vaøo nghóa rieâng”, töùc nhöõng ñieàu ñaõ noùi, trong ñoù coù nhöõng lôøi leõ gì coù yù nghóa rieâng bieät thì phaûi hoûi han, tìm hieåu nghóa rieâng aáy. “Hoûi”, töùc laø phaân bieät tìm hieåu nhöõng choã khaùc nhau. Coøn hoûi vaën ñeå tìm choã y cöù nghóa laø ñoái vôùi quaû Boà ñeà, ñoái vôùi caùc giaùo phaùp Phaät, vôùi caùc coâng ñöùc v.v... ôû trong caùc phaùp, cöù nhö theá maø nhieàu laàn xoay voøng nghieân cöùu, tìm hieåu thaät caån thaän. Toùm löôïc nhö vaày laø noùi leân nhöõng lyù nghóa, ñaëc bieät cuûa noù. Vaø ñeå coù choã y cöù, thì trong ba möôi hai phaåm, coù nhöõng töï taùnh rieâng bieät naøo, thì nhaët nhaïnh thaâu gom xoay quanh caùi nghóa ñoù. Nay, vieäc giaûi thích taùm ngaøn baøi tuïng cuûa phaùp Baùt-nhaõ Ba-la- maät ña, thì taát caû moïi lôøi vaên, caâu chöõ; moïi nghóa lyù, ñeàu ñaõ giaûi thích ñaày ñuû, troïn veïn; neáu sinh ra

ñöôïc caùc phöôùc ñöùc roát raùo roäng lôùn, thì taát caû ñeàu xin hoài höôùng. Cho neân tuïng noùi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Chính thaâu taùm ngaøn tuïng, Neáu ñöôïc tuï phöôùc ñöùc, Ñeàu do Baùt-nhaõ sinh. YÙ ôû ñaây noùi, Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña chính laø goàm thaâu caû taùm ngaøn baøi tuïng. Nghóa laø taùm ngaøn baøi tuïng naày, ôû trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la- maät ña ñaõ noùi veà töï taùnh. Taùm ngaøn, ñaây laø soá löôïng bao goàm heát, nhö theá laø caùc nghóa lyù, toùm taét trong soá löôïng treân, ñaõ ñöôïc giaûi thích ñaày ñuû, xong xuoâi. Tuïng noùi: “chính”, töùc laø khoâng coù ñieân ñaûo. Vaäy giaùo phaùp chôn chaùnh aáy, sinh ra nhöõng gì? Tuïng töï ñaùp: “Kia ñöôïc tuï phöôùc ñöùc” - “Ñöôïc” laø nhaän ñöôïc, coù

ñöôïc. Töùc laø tuï phöôùc ñöùc thanh tònh ñöôïc taïo neân, ñeàu do phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña naày sinh ra. Vì do Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña sinh ra, neân tuï phöôùc aáy voâ cuøng saâu xa roäng lôùn. Nay ñem phöôùc ñöùc saâu roäng ñaõ coù ñöôïc, hoài höôùng cho taát caû theá gian, mong cho taát caû, ñeàu chöùng ñöôïc Trí tueä Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña thanh tònh-vi dieäu-roát raùo nhaát. Vaø ñoái vôùi caùc caâu vaên, nghóa lyù, thuoäc Ñeä nhaát nghóa ñeá khoâng giaû doái aáy, cöù ñuùng theo chaùnh lyù, maø suy tö tìm xeùt. Toâi vieát lôøi vaên giaûi thích naøy, nay xin baøy toû yù rieâng: Neáu coù ñöôïc phöôùc ñöùc gì, nguyeän xin hoài höôùng mong khaép caû theá gian ñeàu ñöôïc thanh tònh. Tuïng raèng: Caùc Bí Soâ - con Phaät Thích Ca, Coù ñöôïc bao nhieâu phöôùc baùu maàu, Nay xin taâm nguyeän lôïi nhaân gian, Nhôø phöôùc baùu naøy truï chôn thaät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.